

Vallankäyttäjät kuvittelevat, että julkisuuden luomilla mielikuvilla on vaikutusta toisiin, ei itsen. Myönteinen mielikuva voi antaa lisäpainoa, mulla silläkään ei ole vallan ytimessä suurta merkitystä, sanoo tiedotusopin professori Risto Kunelius.

Vallan ytimeen on vaikea päästä

Tutkimus: Medialla on lyhyt-aikaista ja moralistista valtaa

PÄIVI RAJAMÄKI
Aamulehti

Poliitikkojen rahoituspaljastuksista voisi päätellä, että medialla on suunnattomasti valtaa, mutta asia ei ole niin yksioikoinen.

– Valta on kuin kyllästetty puu. Media pääsee vaikuttamaan pintakerrokseen, mutta kun puun sahaa, löytyy valkoinen ydin, jossa todelliset päätökset tehdään, havainnollistaa Tampereen yliopiston tiedotusopin professori **Risto Kunelius**.

Kunelius on johtanut Tampereen yliopiston isoa *Media vallan verkoissa* -tutkimusta, jossa selvitettiin eri yhteiskuntasektoreiden päättäjien, muidenkin kuin poliitikkojen, näkemyksiä

siitä, miten julkisuus päätöksentekoon vaikuttaa.

– Media ja poliitikot kilpailevat siitä, kumpi saa edustaa kansaa. Vaalirahoituksessa aukeni iso aihe, jossa oli helppo edustaa koko suurta yleisöä. Toimittajien tutkivaan työhön ja kuittien laskemiseen investoitiin paljon.

– Jos sama panos laitettaisiin vaikkapa elvytyspaketin todellisten vaikutusten selvitykseen, kyse olisi jo monimutkaisemmasta asiasta. Tämä ei tarkoita, etteikö vaalirahoituksessa tehty suurelta osin hyvää työtä.

– Jos vielä olisi löytynyt kuittien lautakasa ja pääministeri olisi joutunut eroamaan, media olisi saanut "alitajuisesti" voiton. En usko, että se oli varsinaisena tavoitteena, eikä pää-

ministerin puoluekannalla ollut mitään merkitystä.

Moralismia

Kuneliuksen mukaan median valta on useimmiten lyhytjänteistä ja keskittyy moralismiin. Valtaorganisaatioilla on alaltaan yksinkertaisesti jo niin paljon tietoa, että sitä on toimittajien resursseilla vaikea ylittää.

Mikä

Tutkimus

Kirjana: Kunelius, Noppari, Reunanen: Media vallan verkoissa. Tampereen yliopiston julkaisuja sarja A 112/2009. Tutkimuksen on rahoittanut Helsingin Sanomien säätiö. **Aineisto:** Haastateltiin perusteellisesti 60 keskeistä vaikuttajaa. Kyselytutkimukseen osallistui lisäksi 419.

– Kansan mandaatilla toimiviin poliitikoihin kohdistuu paine, miten selittää isot ja "välttämättömät" päätökset.

– On tärkeää, että media on kriittistä, mutta viestintä ei saisi yksipuolisesti perustua päätöksenteosta etäännyvälle moralistiselle väännölle. Silloin ei ole yhteyttä sillä, mitä julkaistaan, siihen, mitä eri vaihtoehtoja po-

liittisessa päätöksenteossa oikeasti olisi olemassa.

Kunelius lisää vielä vaikeuseroita ja kysyy, voiko olla jopa niin päin, että pitkäjänteinen toiminta on helpompaa ei-poliittisille vallankäyttäjille, joiden ei tarvitse julkisuuden paineita mieltä. Siinä tapauksessa demokratia ei ainakaan voimistu. – Mitä enemmän organisaati-

olla on vallan voimavaroja, sitä vähemmän ne ovat alttiita julkisuudelle.

Vallankäyttäjien arvostukset ovat tutkimuksen mukaan hyvin Helsingin-keskeisiä.

Vaikuttajien dieettilautaselle kuuluvat *Helsingin Sanomat*, Ylen uutis- ja ajankohtaisohjelmat sekä MTV:n uutiset. Tähän ydinjulkisuuteen pyritään.

Vaikuttajat jakavat kasteihin

PÄIVI RAJAMÄKI
Aamulehti

Vallankäyttäjät jakavat toimittajat neljään ryhmään: päätoimittajat, erikoistoimittajat, yleistoimittajat ja "kesätoimittajat". Kaksi ensimmäistä lukeutuu eliittiin, johon ollaan läheisessä yhteydessä ja selvitetään luottamuksellisesti taustoja.

– On inhimillistä, että nämä toimittajat alkavat ymmärtää

kansakunnan etua samalla tavalla kuin valtaeliitti. Yleistoimittajat ovat arvaamattomimpia. Tosin useimmiten he päättäjien mielestä keskittyvät enemmänkin henkilöihin ja sensaatioihin, tiedotusopin professori **Risto Kunelius** sanoo.

– Pakka on sikäli sekoittumassa, että toimituksissa kerätään tiimejä iskujoukoiksi tiettyyn aiheeseen ja erikoistoimittajuuksia puretaan. Sekin on päätök-

sentekijöiden kannalta arvaamatonta. Tiimit ovat enemmän irti vallasta, mutta niille annetaan resursseja, vaikka ehkä erikoistiedoissa menetetään.

Kunelius toivoo, ettei hyvä tiimiperiaate johtaisi siihen, että todellinen päätöksenteko yritetään pitää yhä enemmän "kammarissa", jolloin päätöksenteko on oikea ja sen näytöksellinen puoli erkanisivat yhä kauemmas toisistaan.